

den lærde Skole, og for saa vidt det Lovforslag, som den ærede Kultusminister har forelagt i det andet Ting, kunde bidrage til, at vi fik en bedre Angrebsbasis lige overfor den lærde Skole, interesserer jeg mig ogsaa for det Forslag.

Scharling: Det var vistnok et temmelig urigtigt Synspunkt for Bedømmelsen af det foreliggende Lovforslag, som den ærede sidste Taler anlagde. Naar man hørte hans Udtalelser, skulde man tro, at det snarere var det andet i Landstinget forelagte Lovforslag, der var til Forhandling her i Dag, end det, der virkelig foreligger, og jeg skal ikke indlade mig paa at følge det ærede Medlems Føredrag i denne Henseende. Over for hans stærke, men som det forekommer mig meget svagt motiverede Angreb paa Undervisningen i de lærde Skoler, skal jeg tillade mig at sætte den modsatte Paastand, at Tilstanden i disse Skoler hverken i den ene eller den anden Henseende fortjener den Dm-tale, han gav den, og det turde være, at dersom det ærede Medlem havde gennemgaaet den ordinære Latinskole, som han sagde, at han ikke havde gennemgaaet, vilde hans Dom være falden helt anderledes ud. Naar det ærede Medlem omtalte, at Tiden nu var kommen til at affasse Statskolerne, fordi de private Skoler gjorde tilstrækkelig Fyldest, skal jeg derom bemærke, at det muligvis kan siges for Kjøbenhavns Bedkommende, men selv her har man dog været af den Mening, at det var rigtigt at bevare Statskolen som Konkurrent med de private Skoler for derved at fastslaa de Fordringer, som Staten mente at burde gøre, og opstille denne Statskole i København, som en Slags Normal-skole. Men udenfor Kjøbenhavn vil det sikkert ikke kunne gaa an at overlade den lærde Undervisning til det private Initiativ, med mindre man da vilde gaa ind paa at gøre i høj Grad Uret imod alle Beboerne af de fjærnere Dele af Landet. Thi der maa jo erkendes, at hvad man end dommer om Statskolen, er det en stor Fordel for Befolkningen i Landet, at der overalt er let Afgang til disse Skoler for dem, der ønske, at deres Børn skulle gaa Embedsvejen. Denne lette Afgang vilde man ganske berøve Befolkningen, naar man overlod det til det private Initiativ at anlægge Skoler, hvor de kunne svare Regning, og det turde vel i det hele være, at naar man affassede de konkurrerende Statskoler, vilde Prisen paa den lærde Undervisning blive en Del dyrere for Befolkningen, end den nu er, idet det netop er denne Konkurrence og Statskolernes mange Fripladser, som bidrage til at holde Prisen paa

et saadant Standpunkt, at mange mindre bemidlede Familier ere i Stand til at lade deres Børn tage Del i denne Undervisning. Men som sagt, jeg tror, at hele det Synspunkt, som den ærede Taler anlagde lige over for Lovforslaget, er ganske urigtigt, thi her er der ikke Spørgsmaal om, hvorvidt den lærde Skole i sin nuværende Skikkelse er saa hensigtsmæssig ordnet, som den kan være for at opfylde de Fordringer, som der maa stilles til den af Staten; men her er kun Spørgsmaal om, hvor vidt de ved de lærde Skoler ansatte Embedsmænd fyldestgøre de Fordringer, der nu for Tiden stilles til dem, og om, hvorvidt de fyldestgørende udføre de Hverv, der ere dem paalagte ved disse Skoler, men som de ikke selv have sat sig, og ikke selv have draget Omridsene for. Det vilde være i højeste Grad ubilligt at nægte Lærerne ved de lærde Skoler de Lønninger, hvortil man maa erkende, at Arbejdet i og for sig er kvalificeret, fordi man mener, at Staten har stillet dem Opgaver, som ikke ere ganske rigtige, og jeg tror, at enhver, der ser paa de i det foreliggende Lovforslag givne Oplysninger om Forholdene ved de lærde Skoler, hvad Lærernes Lønninger angaar, maa erkende, at disse ere i høj Grad utilidsvarende. Det ærede Medlem fra Bornholm (Wlem) søgte ganske vist at paavise, at det ikke saa meget kom i Betragtning, at Lønningsloven for de lærde Skoler var 35 Aar gammel, da man i Mellemtiden havde givet en Række Ekstratillæg, og denne Bemærkning vilde jo have en Del Vægt, dersom man maatte erkende, at Udgangspunktet, man da havde valgt for Loven, var og fremdeles er det rette. Dette er nu imidlertid netop ikke Tilfældet. Den Gang gif man ud fra, og kunde gaa ud fra, at Adjunktpladserne ved de lærde Skoler være Overgangsled og Gennemgangspladser for yngre Mænd, som derefter gif over i helt andre Lønningsforhold. Den Gang kunde man derfor give de Lønninger, som bleve fastslaaede ved Loven af 1855. De foreliggende Anmærkninger til Lovforslaget vise imidlertid, at dette Forhold er i høj Grad forandret. Nu er der Tale om en Livsgerning af en ganske lignende Beskaffenhed som den, Statens øvrige Embedsmænd hengive sig til, og det er da klart, at Maalestokken for Lærernes Løn maa blive en anden. Jeg tror ogsaa, at man maa erkende, naar man tager Hensyn til den lange og kostbare Uddannelse, som Lærerne ved de lærde Skoler maa gennemgaa, at en Beskyndelsesløn af 2000 Kr. for en Mand, der dog ordentligvis vil være i mindst 25 Aars Alderen, næppe er for høj. Disse Føl skulle dog være i Stand til at gifte sig og stifte